

ΟΔΗΓΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Οι γονείς διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στη χρηματοοικονομική επιμόρφωση των παιδιών τους. Η παιδική και εφηβική ηλικία είναι καθοριστικές στη διαμόρφωση οικονομικών συμπεριφορών και ουσιαστικά οι γονείς είναι οι πρώτοι που καλούνται να παρέχουν βασικές γνώσεις για τη διαχείριση των χρημάτων. Μπορούν να το κάνουν συζητώντας μαζί τους για τα οικονομικά ζητήματα της οικογένειας, εφαρμόζοντας εύκολες και ευχάριστες μεθόδους σε καθημερινές λειτουργίες του σπιτιού και της οικογένειας, αλλά κυρίως με το παράδειγμά τους.

Γιατί είναι σημαντική η ανάπτυξη οικονομικής παιδείας από πολύ νωρίς

Απώτερος στόχος των γονιών πρέπει να είναι η καλλιέργεια στα παιδιά, από νωρίς, μιας νοοτροπίας που εκτιμά τις υπεύθυνες δαπάνες, τον προγραμματισμό για το μέλλον και τη γενναιοδωρία. Η ανάπτυξη βασικών οικονομικών γνώσεων από την παιδική ηλικία είναι πολύ σημαντική. Οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να υιοθετήσουν καλές πρακτικές διαχείρισης χρημάτων οι οποίες θα τους είναι χρήσιμες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Η πρώιμη επαφή με οικονομικές έννοιες βοηθά τα παιδιά να αισθάνονται πιο άνετα και σίγουρα στη διαχείριση των χρημάτων.

Η γνώση βασικών εννοιών και τα πλεονεκτήματα που δίνει στα παιδιά

Καλλιεργώντας την οικονομική παιδεία από νωρίς, οι γονείς εξοπλίζουν τα παιδιά τους με βασικές δεξιότητες που μπορούν να συμβάλουν στην ευημερία, οικονομική σταθερότητα και ανεξαρτησία τους. Η πρώιμη εκπαίδευση συμβάλλει στη διαμόρφωση υπεύθυνων, ενημερωμένων πολιτών, ικανών να διαχειρίζονται σοφά τα οικονομικά τους.

- Τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν και να εκτιμούν την αξία των χρημάτων και την προσπάθεια που απαιτείται για να εξασφαλιστούν. Αυτή η κατανόηση ενθαρρύνει την υπεύθυνη δαπάνη και βοηθά στην αποφυγή παρορμητικών οικονομικών αποφάσεων.
- Η ικανότητα αξιολόγησης του κόστους και του οφέλους μιας αγοράς, προάγει την κριτική σκέψη και δεξιότητες στη λήψη αποφάσεων.

- Τα παιδιά πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν τη σημασία της ζωής εντός των οικονομικών τους δυνατοτήτων και τους κινδύνους του χρέους.
- Μαθαίνοντας τη σημασία της αποταμίευσης και των επενδύσεων από νωρίς, τα παιδιά είναι πιο πιθανό να επιτύχουν οικονομική ασφάλεια ως ενήλικες.
- Η ατομική διαχείριση των χρημάτων τους και η αποταμίευση για την αγορά ενός επιθυμητού αντικειμένου διδάσκει στα παιδιά την προσωπική υπευθυνότητα και τις συνέπειες των οικονομικών τους επιλογών.
- Η πρώιμη οικονομική εκπαίδευση προετοιμάζει τα παιδιά να διαχειρίζονται τα δικά τους οικονομικά αποτελεσματικά, συμβάλλοντας στην ανεξαρτησία τους καθώς ενηλικιώνονται.
- Τα παιδιά που κατανοούν βασικές οικονομικές έννοιες είναι σε θέση να λαμβάνουν πιο σωστές αποφάσεις, για την επιλογή πανεπιστημίου, την αγορά αυτοκινήτου, τον προϋπολογισμό καθημερινών εξόδων κ.ά..
- Οι στέρεες βάσεις οικονομικής παιδείας μπορούν να μειώσουν το άγχος που σχετίζεται με τα χρήματα, καθώς τα παιδιά μεγαλώνοντας γνωρίζουν πως να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα οικονομικά τους.
- Τα παιδιά με οικονομική παιδεία είναι πιο πιθανό να γίνουν πιο ενημερωμένοι και επιλεκτικοί καταναλωτές, να κατανοούν τα δικαιώματά τους και να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις αγορών.

Σε κάθε περίπτωση, τα παιδιά με οικονομική παιδεία είναι καλύτερα προετοιμασμένα και έχουν περισσότερη αυτοπεποίθηση να διαχειριστούν οικονομικές δυσκολίες και προκλήσεις, όπως υφέσεις ή απρόβλεπτα έξοδα.

A. Πώς μπορείτε να βοηθήσετε τα παιδιά σας

Υπάρχουν πολλοί πρακτικοί και ευχάριστοι τρόποι με τους οποίους οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στη διαχείριση των χρημάτων και να ενισχύσουν την οικονομική τους παιδεία από το σπίτι.

1. Συζητήστε μαζί τους για οικονομικά ζητήματα

Μιλήστε στα παιδιά σας για τα χρήματα. Μπορεί να ακούγεται απλό, αλλά είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να τα βοηθήσετε να κατανοήσουν τα προσωπικά οικονομικά. Εξηγήστε πώς λαμβάνετε οικονομικές αποφάσεις και τι περιλαμβάνει ο οικογενειακός προϋπολογισμός.

Εξηγήστε τους από που προέρχονται τα χρήματα. Δείξτε τους την κατάσταση μισθοδοσίας και του λογαριασμού σας και εξηγήστε τι χρειάστηκε να κάνετε για να βρείτε δουλειά, ώστε να ενισχύσετε την κατανόηση τους για τα οικονομικά. Με τα μεγαλύτερα παιδιά, μπορείτε να συζητήσετε για τις κρατήσεις και αποκοπές από τον μιστό και τον σκοπό τους.

Εισάγετε την ιδέα του προϋπολογισμού διαιρώντας τα χρήματά τους σε κατηγορίες, όπως αποταμίευση, δαπάνη και δωρεές. Απλά εργαλεία, όπως βάζα με ετικέτες για αυτές τις κατηγορίες, μπορούν να είναι αποτελεσματικά.

2. Επιδείξετε καλή οικονομική συμπεριφορά

Τα παιδιά μαθαίνουν πολλά παρατηρώντας. Αν οι γονείς επιδεικνύουν καλές οικονομικές συνήθειες, όπως ο προϋπολογισμός, η αποταμίευση και η υπεύνη δαπάνη, είναι πιο πιθανό να υιοθετήσουν και τα παιδιά αυτές τις πρακτικές.

Μοιραστείτε μαζί τους οικονομικές αποφάσεις, όπως ο προγραμματισμός για διακοπές ή η αποταμίευση για μια μεγάλη αγορά. Αυτό βοηθά τα παιδιά να κατανοήσουν τη διαδικασία και τις σκέψεις που υπάρχουν πίσω από τη διαχείριση των χρημάτων.

Μιλήστε για τον οικογενειακό μηνιαίο προϋπολογισμό με απλούς όρους. Εξηγήστε πώς κατανέμονται τα χρήματα για διαφορετικά έξοδα, όπως το φαγητό, οι λογαριασμοί και η διασκέδαση. Δείτε μαζί τους λογαριασμούς κοινής ωφέλειας για να διαπιστώσουν το κόστος λειτουργίας ενός σπιτιού.

Συζητείστε μαζί τους για αποφάσεις σημαντικών δαπανών, όπως η αγορά ενός νέου υπολογιστή ή μιας οικιακής συσκευής. Η λήψη αποφάσεων για δαπάνες και αποταμιεύσεις σε πραγματικές συνθήκες, ακόμη και για μικρά ποσά, μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν καλύτερα τη διαχείριση των χρημάτων τους.

3. Διδάξετε τα παιδιά σας βασικές οικονομικές έννοιες

Δίνοντας χαρτζιλίκι ή χρήματα για δουλειές στο σπίτι, τα παιδιά μαθαίνουν την αξία του χρήματος. Ενθαρρύνετέ τα να προϋπολογίζουν το χαρτζιλίκι τους για αποταμίευση, έξοδα, ακόμα και για δωρεές.

Παρέχετε στο παιδί σας εβδομαδιαίο ή μηνιαίο χαρτζιλίκι, ενθαρρύνοντάς το να καταναίμει μεταξύ αποταμίευσης, δαπάνης και δωρεάς.

Διδάξετέ τα τη σημασία της αποταμίευσης με τη δημιουργία ενός κουμπαρά ή ενός τραπεζικού λογαριασμού αποταμίευσης. Αν το παιδί σας θέλει να αποκτήσει ένα πιο ακριβό αντικείμενο, συζητήστε την έννοια της αποταμίευσης, αντί να το αγοράσετε αμέσως, για να καταστήσετε την έννοια πιο απτή. Βοηθήστε το να καταρτίσει ένα σχέδιο για να επιτύχει τον στόχο του.

Ενθαρρύνετε την αναβολή ικανοποίησης κάνοντας τα παιδιά να περιμένουν για πράγματα που θέλουν. Αυτό τα διδάσκει τη σημασία της αποταμίευσης και της λήψης προσεγμένων οικονομικών αποφάσεων.

Συζητήστε τη σημασία της αποταμίευσης για μακροπρόθεσμους στόχους, όπως οι σπουδές ή η αγορά αυτοκινήτου. Αυτό βοηθά τα παιδιά να κατανοήσουν την έννοια του οικονομικού σχεδιασμού και τα οφέλη της μακροπρόθεσμης αποταμίευσης.

Διασαφηνίστε τη διαφορά μεταξύ αναγκών και επιθυμιών. Φέρτε παραδείγματα αγαθών που είναι απαραίτητα καθημερινά, όπως τρόφιμα και ρούχα, σε σύγκριση με αντικείμενα που μπορεί να θέλουν, αλλά δεν είναι απαραίτητα, όπως ένα παιχνίδι. Αυτή είναι μια καλή ευκαιρία να εισάγετε την έννοια της αυτοσυγκράτησης στις δαπάνες, καθώς και να βοηθήσετε τα παιδιά

να κατανοήσουν ότι μερικές φορές οι συνθήκες είναι δύσκολες και δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν όλες οι επιθυμίες.

4. Εντάξτε τη χρηματοοικονομική μάθηση στην καθημερινή ζωή

Πηγαίνετε με τα παιδιά σας στην υπεραγορά και ζητήστε τους να επιλέξουν τους καλύτερους συνδυασμούς προϊόντων με βάση την αξία και να προσθέτουν τα ποσά καθώς προχωράτε από διάδρομο σε διάδρομο. Δώστε τους έναν μικρό προϋπολογισμό να διαχειριστούν ή αναθέστε τους να συγκρίνουν τιμές μεταξύ μαρκών. Αυτό τα διδάσκει την αξία του χρήματος και πώς να κάνουν οικονομικά αποδοτικές επιλογές.

Παίξτε με τα παιδιά σας παιχνίδια όπως Monopoly ή The Game of Life, τα οποία εισάγουν έννοιες όπως η κερδοφορία, η δαπάνη και η επένδυση χρημάτων. Δημιουργήστε ένα υποθετικό κατάστημα στο σπίτι, όπου τα παιδιά σας μπορούν να αγοράσουν και να πουλήσουν προϊόντα χρησιμοποιώντας ψεύτικα χρήματα. Αυτό τα βοηθά να εξασκηθούν στις συναλλαγές και να κατανοήσουν την ανταλλαγή χρημάτων για αγαθά.

Δώστε στο παιδί σας έναν μικρό προϋπολογισμό για να ξοδέψει στα ψώνια. Αφήστε το να επιλέξει προϊόντα παραμένοντας εντός προϋπολογισμού, διδάσκοντάς το για το κόστος και την αξία. Συγκρίνετε μαζί του τιμές προϊόντων.

Πηγαίνετε με τα παιδιά σας στην τράπεζα για να καταθέσουν τις αποταμιεύσεις τους ή εξηγήστε πώς λειτουργούν οι τράπεζες και τα ΑΤΜ. Αφήστε τα να καταθέσουν χρήματα και να παρακολουθήσουν την αποταμίευσή τους να αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου. Αυτό τα εισάγει στο τραπεζικό σύστημα και στη σημασία της αποταμίευσης σε ασφαλές μέρος.

Συζητήστε τη διαφορά μεταξύ επιθυμιών και αναγκών όταν το παιδί σας ζητάει επίμονα κάτι. Εξηγήστε γιατί είναι σημαντικό να δίνουμε προτεραιότητα στις ανάγκες.

Υπάρχουν πολλές ηλεκτρονικές εφαρμογές σχεδιασμένες για παιδιά που τα διδάσκουν τη διαχείριση χρημάτων με διασκεδαστικό, διαδραστικό τρόπο. Αυτές μπορούν να τα εισαγάγουν στις έννοιες του προϋπολογισμού, της αποταμίευσης και των δαπανών σε ψηφιακή μορφή.

B. Οι αυξημένες ανάγκες και οι κίνδυνοι για τους εφήβους

Μεγαλώνοντας τα παιδιά καλούνται να διαχειριστούν μεγαλύτερα χρηματικά ποσά, δέχονται περισσότερες επιρροές από νέα περιβάλλοντα όπως οι φίλοι τους και είναι αντιμέτωπα με αυξημένους κινδύνους, κυρίως στον χώρο του διαδικτύου.

Μπορείτε να καθορίσετε από κοινού ένα συγκεκριμένο προϋπολογισμό για την αγορά ρούχων και προσωπικών αντικειμένων, τον οποίο να τηρείτε αυστηρά. Το ίδιο μπορείτε να κάνετε και για τα εβδομαδιαία προσωπικά τους έξοδα, ώστε να μάθουν να τα διαχειρίζονται υπεύθυνα.

Συζητήστε μαζί τους την αγορά ενός ακριβού αντικειμένου, όπως ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, διδάξτε την έννοια της ποιότητας σε σχέση με την τιμή και κάντε μαζί μια έρευνα αγοράς.

Διδάξτε στα παιδιά σας τη σωστή χρήση των πιστωτικών καρτών. Εξηγήστε τους την έννοια του χρέους και του τόκου, καθώς όταν φτάσουν στα 18, μπορεί να χρειαστεί να διαχειριστούν τέτοιου είδους αγορές.

Μιλήστε για τους διαφορετικούς τρόπους πληρωμής, από μετρητά και παραδοσιακές χρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες, μέχρι ανέπαφες κάρτες ή ακόμη και το κινητό τους τηλέφωνο. Συζητήστε για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διαφορετικών τρόπων πληρωμής.

Βοηθήστε τα παιδιά σας να κατανοήσουν την αξία της εργασίας. Ενθαρρύνετε τα να εργαστούν λίγες ώρες το καλοκαίρι, ώστε να μάθουν πώς κερδίζονται τα χρήματα και να εκτιμήσουν περισσότερο την αξία τους. Επίσης μπορείτε να παρέχετε επιπλέον χρήματα για τη συμμετοχή τους σε εργασίες του σπιτιού, προσαρμόζοντας το ποσό ανάλογα με τη φύση της εργασίας.

Αναθέστε στα παιδιά σας τη διαχείριση ενός τραπεζικού λογαριασμού, ώστε να μάθουν να αποταμιεύουν και να θέτουν οικονομικούς στόχους για το μέλλον και καλλιεργήστε την έννοια της προσφοράς και της γενναιοδωρίας. Μαζί με τα παιδιά σας, μπορείτε να προσφέρετε μια μικρή δωρεά σε κάποιον που έχει ανάγκη.

Επιτρέψτε στα παιδιά σας να παρακολουθήσουν πώς διαχειρίζεστε τα οικονομικά της οικογένειας. Δείξτε τους πώς πληρώνετε λογαριασμούς μέσω διαδικτύου, τα σχολικά δίδακτρα κ.ά.. Ενθαρρύνετε τα να αναζητούν προσφορές για προϊόντα που θέλουν να αγοράσουν μέσω διαδικτύου και να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά για πιθανή απάτη.

Είναι σημαντικό να εξηγήσουμε στα παιδιά μας ότι πολλά απ' όσα βλέπουν ή διαβάζουν στο διαδίκτυο, μπορεί να μη είναι αληθινά, αλλά μια καλοστημένη διαφημιστική εκστρατεία.

Καθώς τα παιδιά μεγαλώνοντας περνούν περισσότερο χρόνο σε διαδικτυακά παιχνίδια, διδάξτε τα την αξία των εικονικών νομισμάτων και πώς αυτά σχετίζονται με το πραγματικό χρήμα. Εξηγήστε τη σημασία της λήψης προσεγμένων αποφάσεων όταν ξοδεύουν σε αυτά τα περιβάλλοντα.

Επισημάνετε πόσο σημαντικό είναι να κρατούν τα προσωπικά τους στοιχεία ασφαλή και να μην κοινοποιούν τους κωδικούς πρόσβασης ή τα PIN σε άλλους. Αν πιστεύουν ή υποψιάζονται ότι ένας κωδικός έχει υποκλαπεί ή διαρρεύσει σε κάποιον, πρέπει να τον αλλάξουν αμέσως.

Χρησιμοποιήστε τις αγορές μέσω διαδικτύου ως διδακτική στιγμή για να εξηγήσετε στα παιδιά σας έννοιες όπως η σύγκριση τιμών, η κατανόηση του φόρου πωλήσεων και η επίδραση του κόστους αποστολής.

Καθώς το ίντερνετ και τα κοινωνικά δίκτυα εδραιώνονται ως οι κύριες πηγές πληροφόρησης και ψυχαγωγίας για τα παιδιά μεγαλύτερων ηλικιών, είναι σημαντικό να εξηγήσουμε στα παιδιά μας ότι πολλά απ' όσα βλέπουν ή διαβάζουν σε αυτά τα μέσα, μπορεί να μη είναι αληθινά, αλλά μια καλοστημένη διαφημιστική εκστρατεία. Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα για τους κινδύνους του διαδικτύου, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του φαινομένου των finfluencers στον Οδηγό Επενδυτών της ΕΚΚ [Οι κίνδυνοι των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης: Αποκαλύπτοντας τον κόσμο των Finfluencers.](#)

* * * * *